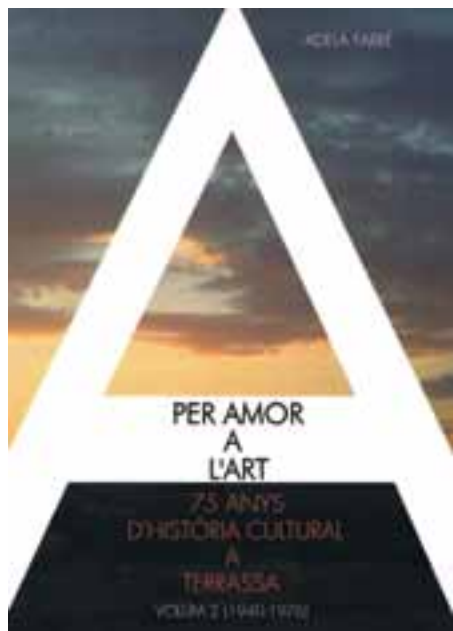

l'exili interior són motiu, també, d'una imprescindible reflexió i exemple de dignitat. L'esperit de subsistència i coratge segueien del tot presents. Els qualificatius del títol d'aquest llibre esdevenen adients i apropiats, però ben segur que es troben incomplets després de la seva lectura. No resulta gens senzill poder definir un personatge excepcional, encara que avui, sortosament, ens sigui molt més conegut.

Josep Puy i Juanico

FARRÉ, Adela. **Per amor a l'art. 75 anys d'història cultural a Terrassa. Volum II (1940-1976)**. Terrassa: Amics de les Arts i Joventuts Musicals, 2008. 181 pàgines (numerades 185-365).

En el número anterior d'aquesta revista ressenyàvem el primer volum

d'aquesta monografia dedicada a deixar petjada de l'obra cultural duta a terme des de l'entitat Amics de les Arts. Aquest segon volum recull la història de l'associació durant la dictadura franquista, uns anys difícils per a la ciutat i el país, però que Amics de les Arts sortosament va poder superar. Va ser una de les entitats que van sobreviure a la instauració del nou règim i va destacar per seva la programació cultural i per l'activa presència de personatges rellevants de les arts i les lletres terrassenques.

A través de sis capítols, es repassen trenta-sis anys d'història cultural de la ciutat. El primer capítol d'aquest segon volum és dedicat a la "Penya dels Ximplers", un grup de socis que es trobava al cafè de l'entitat, allargava les seves tertúlies fins la matinada i organitzava activitats on predominava el bon humor, com els jocs florals o diversos homenatges.

Els vint-i-cinc anys de l'entitat també es mereixen un capítol: més que per la commemoració en si, per la situació delicada que es vivia a l'associació. Salvatella havia dimitit del seu càrrec de president i Amics passava per una crisi a causa de la seva vinculació amb el sindicat falangista CNS. Cada vegada s'organitzaven menys activitats i la crisi va arribar a fer-se pública a través de les pàgines del diari *Tarrasa*. La situació es va resoldre després d'una reunió amb l'alcalde Matalonga i el nomenament d'una nova Junta, en la qual Salvatella encara tindria un paper tan rellevant i decisiu com en l'etapa anterior.

Durant els deu anys següents, l'associació evolucionarà sense gaires

problemes: als concerts, exposicions i conferències, s'hi afegeix la creació de la Biennial de Pintura i l'inici de la col·laboració amb Joventuts Musicals. En el quart capítol s'analitza la trajectòria de Joventuts Musicals durant la mateixa època que s'ha tractat sobre Amics de les Arts en el capítol anterior. A mitjan anys cinquanta, Amics cedia un espai de la seva seu a Joventuts Musicals, s'iniciava així la relació entre les dues institucions i, de la mà de Màrius Samarra, naixeria una col·laboració més personal. El període 1964-1966 seria el de la fusió d'ambdues associacions, malgrat l'oposició d'alguns socis d'Amics. Amb aquesta incorporació, els socis es duplicaren i es provocà un rejoeniment de l'entitat. En el darrer capítol d'aquest volum s'analitza la Biennial de Pintura, que representà la concreció d'una vella aspiració dels artistes terrassencs. No exempta de polèmica, aquesta convocatòria es va consolidar.

Aquest volum s'ha estructurat d'una forma més temàtica que no cronològica, el fil conductor ha estat el dels moments rellevants per a Amics de les Arts, els canvis ideològics presents a tota la societat catalana i els relleus generacionals. Com l'anterior volum, és una obra il·lustrada amb múltiples programes de les activitats principals del període. Amb la publicació del tercer i darrer volum de l'obra disposarem de la totalitat de la monografia, una de les més completes i acurades sobre una entitat cultural terrassenca del segle passat.

Lourdes Plans i Campderrós

RIUS VERNET, Núria, amb la col·laboració d'Imma GIBERT JANÉ i Gemma RUFACH NOVAU. **Manuel Viusà i Gertrudis Galí. Una parella d'artistes catalans que es van quedar a l'exili.** Lleida: Pagès Editors, 2009. (Col·lecció Guimet, 122). 135 pàgines

Aquest llibre, dotat d'un fort caràcter periodístic, té la voluntat de restituir la memòria i la dignitat històrica de dos artistes catalans: les del pintor i gravador Manuel Viusà i Camps (Barcelona, 14 desembre 1917 – París, 11 febrer 1998) i les de l'escultora Gertrudis Galí i Mallofré (Terrassa, 27 desembre 1912 – París, 11 febrer 1998).

Núria Rius, partint de la catalogació de l'obra d'aquests artistes realitzada per Imma Gibert i Gemma Rufach i havent estat alumna del Centre de Gravat d'Encamp, que el matrimoni